Kilenczedik évfolyam. 89-ik szám. Kolozsvártt, 1879. szombat április 19.

A „KELET“ előfizetési dija:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet“ mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési dijak
Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.
Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapesten Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberge A. V. hirdetések felvételi irod Budapesten Szervitatér 5. sz.
Nyilttéri czikkek
gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESEBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Az erdélyrészi birtokrendezésről.

(*Ajánlva a miniszterium által e tárgyban összehivott enquetnek.*)

XIII.

(Gr. Schw. Gy.) Némely birtokos — igy szól tovább az idéztük röpirat — ez idő szerint földjének szabad-gyakorlatát olymódon veszi igénybe, hogya jog valóságos jogtalansággá lesz. Semmi tekintetben sem akarja magát az eddigi gazdálkodási rendszer által korlátoltatni. A nélkül, hogy számba venné szomszédjait, szabad használati jogára hivatkozva, olyasmit termeszt földjén, a mi azok érdekeinek sérelmére van, mert hogy földjéhez juthasson, össze-vissza tapossa marháival a szomszédok vetéseit. Ez természetesen végtelen perlekedéseket, surlódásokat szül.

És ez az állapot minél tovább tart, annál elviselhetetlenebb, nyomasztóbb.

Limitáljuk a marhaállományt, mondhatják némely részről.

Jó! Limitáljuk. Ugyde a község csak a községi földeken való legeltetés fölött határozhat, a magánbirtokokon gyakorolható legeltetés kérdésében csak az egyes birtokosok intézkedhetnek. Igen, de hogy, milyen módon határozzanak?

Ime, kézzelfogható, hogy égető szükség mindezeket a viszonyokat szabályozni statutumok utján, melyeknek feladata lenne a törvényeket is szem előtt tartva, minden egyes birtokos érdekeinek megóvásával rendezni a határt.

Részemről erre nézve, fejtegetéseim eredményeül, a következőkben vázolhatom röviden a teendőket:

„Az ugar- és legelő kényszerrel összekötött mostani háromfordulós gazdálkodással minél előbb okvetlenül szakitni kell, még pedig a megváltozott törvényhozás szempontjából és gazdászati érdekben egyaránt. Ennek helyébe aztán olyan határbeosztást kell életbeléptetni, mely kellő arányba hozza a takarmány termelést a gabonatermeléssel s egyuttal átmenetet képezzen a teljesen szabad gazdálkodásra, valamint a földek összesitésére.“

„Tagadhatatlan — folytatja a röpirat szerzője — hogy egy helyes művelési rend megállapitása bizonyos mezőgazdászati ismereteket föltételez, melyekkel nem bir minden gazda, a ki különben igen jó községi képviselő lehet. Ez okból minden fölött, a mi közös művelést és magánföldek legeltetését illeti, nem a képviselet, ez az egészen más szempontok szerint összeállitott testület, hanem kizárólag kérdésben forgó czélra választott birtokossági bizottság dönthet. Természetes, hogy e bizottság nem állana minden egybeköttetés nélkül a községi hatósággal.“

A mennyire helyes magában e propositio, annyira nem alkalmazható olyan községekre, melyekben nincs intelligentia a többség körében, az intelligens birtokos pedig zsákmányul dobatnék oda az értelmetlen többségnek; ennélfogva a közös művelési rendszabály csak olyan községben lenne megengedhető, hol van ilyes intelligentia, mely birjon némi gazdászati ismeretekkel.

Hogy lehetséges legyen egy helyes művelést behozni, egészen más rendszabályokat kell életbe léptetni, mint a milyeneket a kormány idézett rendeletben rendelt vagy a milyeneket az idézett röpirat javasol.

Ha egyszer a régihez annyira ragaszkodó paraszt látni fogja, hogy az ugarlegelőnek idegen földön vége van: akkor majd hozzálát egy uj művelési rendszerhez, melyet ugy sem lehet sem reá, sem az intelligentiára ráerőszakolni, sem a kormány, sem a birtok többsége, sem a birtokossági bizottság részéről.

Föltételezve, hogy valamely birtokossági bizottság többsége egy olyan közös művelési rendet állitna meg, mely egy pár évig helyesnek bizonyulna be: ki kárpótolná azokat, kik mindjárt e művelési rend tárgyalásánál felismerték annak czélszerütlenségét s hol vannak a mezőgazdászati hatóságok, melyek vitás kérdésekben döntsenek?

A szász községekben még lehet boldogulni a községi művelési renddel, még pedig az egyes birtokosok szabad megegyezése utján, de csakis akkor, ha a szabad földhasználat biztositva, a csorda pedig a szántóról és kaszálóról eltávolitva lesz; ott azonban, ahol egy vagy legfennebb 2—3 értelmesebb birtokossal szemben 200—300 teljesen értelmetlen, a régi hagyományokhoz görcsösen ragaszkodó kis parasztgazda áll szemben: soha. Mert ezek absolute semmit sem fognak acceptálni, ami valamit változtat a régi háromfordulás rendszeren. És ez áll a székelyre és románra egyaránt: a csiki székely épen ugy nem enged az 50% ugarból, mint a szász és román a 38%-ból. Itt csak a kormány segithet, amennyiben először mindent eltávolit, ami a szabad használatot korlátozza; 2-szor azonnal rendezi a mezei utakat, még pedig épen ugy a birtokosok adóképességének biztositása és emelkedése érdekében, mint azon okból, mert e rendszabály emeli a talaj értékét s különben is csekély költséggel rendeleti uton keresztülvihető.

Ugy látszik, némely „körökben“ nem akarják belátni a hátrányokat, melyekkel a mi nomád gazdálkodásunk egybe van kötve; nem is foglalkoznak a mi erdélyrészi nyomoruságainkkal; s hogy létezhetik olyan közigazgatás is, melynek kötelessége első sorban gazdasági czélokkal és érdekekkel foglalkozni: erről még fogalmunk sincs,

Mintha bizony eleget tennénk azzal, ha minden terv nélkül, össze-vissza, utakat csinálunk, ujonczokat állitunk s az adókat behajtjuk; másküléönben mindent hagyunk a maga mentére!

Vannak, a kik azt állitják, hogy a kilátásba helyezett enquettenek nem lesz eredménye.

Ha csak jogi elméletek irányadók: akkor bizony nem lesz! De ha a kormánynak lesz bátorsága szakitni mindazzal, a mi intézményeinkben tulélte magát és hasznavehetetlen limlom; ha az enquetté tagjainak is lesz elég bátorságok, nemcsak nyiltan, leplezetlenül kimondani nézeteiket, hanem hazájok jóllétét komolyan szivükre venni: akkor nem kételkedhetünk az enquette munkálkodásának sikerében, még ha mindjárt arra kerülne is a dolog, hogy határozatainak erőszakkal kelljen érvényt szerezni.

E rendszabályt azonban, erős a reményünk, csak kivételesen kellend igénybe venni; később majd hatni fog a példa s egy jobb gazdálkodás látható, gyümölcsöző eredménye.

A romániai vasuti csatlakozás megnyiltával többé egy perczig sem tarthatók fenn jelenlegi gazdasági viszonyaink; mert másküléönben az egész országrész jólléte fenyegetve van s kikerülhetetlenül tönkre fog menni, mint tönkre ment már is a földbirtok!

— Gróf Andrássy Gyula külügyminisztert e hét végére várják vissza Bécsbe. Visszatérése után az osztrák és a magyar miniszterelnökök részvéte mellett minisztertanácskozások lesznek a boszniai ügyekben. A Hofmann báró közös pénzügyminiszter elnöklete alatt működő boszniai bizottság fogja e tanácskozások anyagát előkésziteni. Hofmann báró, tekintettel teendőinek ily módon történt szaporodására, lemondott a külügyminiszterium sajtóirodájának legfelsőbb vezetéséről.

— A novibazári conventio ügyében jelentik Konstantinápolyból tegnapelőtti kelettel. A novibazári szandsák megszállására vonatkozó tárgyalások annyiban be vannak fejezve, a mennyiben most már az egyes helyek is meg vannak állapitva, a hová az ostrák-magyar csapatok be fognak vonulni (többek közt Mitroviczába is. A conventió, szentesités végett, már a szultán elé van terjesztve. Hogy azonban a szentesités be fog-e következni, arra a szultán palotájában naponkint változó áramlatok mellett nem lehet határozott igennel felelni.

— A tarifa-szerződés Románia és Magyarország közt igy hangzik: „A közmunka- és közlekedésügyi m. kir. miniszterium egy részről és a földmivelés, kereskedelem és közmunka román fejedelmi miniszteriuma a plojest.predeali vasutvonal üzletigazgatóságának minőségében másrészről — azon kivánságtól indittatva, hogy a nagy-várad-brassói és a bukarest-predeali vonalokon az átmeneti forgalomra nézve a dijszabási alapelveket, egy a két miniszterium között kicserélt egyezmény utján megállapitsák, mely egyidejüleg fog hatályba lépni a két szomszédos kormány között kötendő és az 1874. év május hó 19/31-én a vasuti csatlakozásokra vonatkozólag létrejött egyezmény némely határozatainak módositását tárgyazó nemzetközi szerződéssel, e czélból megbizták ribári Ribáry Sándor urat, miniszteri tanácsost, a vasuti és gőzhajózási szakosztály főnökét és C. P. Olanesco urat, vezérfelügyelőt, a román vasutak ellenőrzőségének főnökét, kik megfelelő és kellő alakban talált meghatalmazásaik kölcsönös közlése után a következő czikkekben állapodtak meg: 1. czikk. A román fejedelmi miniszterium a bukarest-plojest-predeali vonalon a teljes kocsi-rakományokban és átmeneti forgalomban szállitott áruk számára tonnakilometerenként ugyanazon tarifaegységeket biztositja, melyek ugyanazon időben a bukarest-verciorovai vonalon az átmeneti forgalomban ugyanazon minőségü árukra nézve hatályban lesznek. 2. czikk. A román miniszterium egyuttal kijelenti, hogy a bukarest-plojest-predeali vonalon az átmeneti forgalomban szállitott árukat mindazon kedvezményben fogja részesiteni, melyek ugyanazon időben, akár visszatéritési akár más uton, a bukarest-verciorovai vonal ugyanazon természetü árnk átmeneti forgalmában, egyenlő mennyiség és szállitási idő feltétele mellett engedélyeztetni fognak. 3. czikk. A m. k. miniszterium saját részéről kijelenti, hogy a brassó-nagy-váradi vonalon a Romániából átmeneti forgalomban teljes kocsirakmányokban jövő árukat ugyanazon tarifakedvezményekben fogja részesiteni, melyeket ugyanazon vonalon az ugyanazon minőségü magyar eredetü árukkivitelében engedélyez. 4. czikk. Jelen egyezmény ugyanazon időben veszti hatályát, mint a két szomszédos állam között jelenleg érvényben álló nemzetközi kereskedelmi szerződés. — Kelt két példányban Budapesten, 1879. évi márczius hó 11-dikén.“

A czár elleni merénylet.

Sokoloff nem volt magában. Négy lövés dördült a czárra, de mindegyiket más ember sütötte el, s a négy merénylő közül kettő ugyan elfogatott, de kettő megmenekült.

E sensationális hirt közli a különben mindig jól értesült Kölnische Zeitung tegnap érkezett számában egy magántávirat. Ha ez igaz, akkor nem csak a hivatalos orosz távirat hazudott, a mi nem uj dolog; de a merényletet kisérő körülmények is egészen más szinben tünnek föl. A hivatalos távirat oraculumszerü kijelentése: „a tettest állitólag elfogták“, most már egészen érthető lesz. S az a nézet, mintha Szt.-Pétervár lakossága osztatlanul elitélte volna a bünös merényletet, roppant sokat veszit különben sem nagyon erős valószinüségéből. Hol mindenki elitéli a bünöst, ott az nem szökhetik meg fényes nappal, annyi ember jelenlétében. Bármint legyen is egyébiránt, azt az egy tanulságot mindenesetre merithetjük e táviratból, hogy az orosz táviratokkal szemben mindig eszünkbe kell tartani Bismarck szavát: „Gelogen wie telegraphirt“

A feszes etiquette sem nélkülöz minden humort. Minden európai hatalom gratulálván a czárnak szerencsés megmeneküléséhez, a török szultán is küldött üdvözlő telegrammot. Vajjon melyikök vette azt komolyan?

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

A keresztanya.

Elbeszéllés.

Irta:

VAUTIER GYÖRGY.

(Folytatás.)

III.

— Hallja csak, vissza!

A lovak csengettyüinek vidám hangja a kocsi távozásával elenyészett volt, és ismét megcsendült a két asszony füleiben. Csakhamar megjelent a sárga kocsi is ismét; csak lépésben haladott ezuttal, a fogadóval szemben a hölgy finom kesztyüs kezével intett a kocsisnak, hogy álljon meg, s kihajolva megszólitotta a csoport nőt, kik kiváncsian közeledtek felé.

— Jó asszonyaim, legyenek oly szivesek igazitsanak utba. Eltévedtem.

Én a René orvos házát keresem, a zöld házat, miként itt nevezik, gondolom . . . Azt hittem, régebben adott utasitások szerint, hogy itt e dombon felmenve fogom azt megtalálni.

Az öreg Zsuzsi néne előlépett:

— Asszonyom, szólt, kegyed nem csalódik, A ház valóban ott állt, de az orvos már régen meghalt.

— Meghalt! . . . S hát neje, leánya? Klaudia kisasszony jó egészségben van.

Mi az asszonyságot illeti, az is már több éve, hogy követte az orvos urat.

— S Klaudia kisasszony most is itt a városban lakik?

— Igen, nagynénjénél van . . . Ott a nagy gyárnál, a város tulsó végén . . .

A színésznő oda szólt a kocsishoz:

— Hallotta? Hajtson gyorsan!

A hölgy kedves mosolylyal intett köszönetet az öreg néneknek; a kocsi ismét megindult, miközben az ott maradottak még mind folytatták mély hajlongásaikat, nem mintha a színésznő valami nagy tiszteletet öntött volna beléjök, hanem csakhogy megmutassák neki, miként a vidéki városokban is tudnak az emberek módosak lenni.

— Látta, hogy tette kezét a szivére, midőn jelentettük neki, hogy az orvos és neje meghaltak? jegyzé meg az egyik vén banya.

— Ugy látszik Klaudia kisasszonyt fogja meglátogatni. Egy fiatal leány, ki színésznőket fogad el vendégül! Ez nagyon gyenge dolog.

— Ej, hajh! . . . apja párisi jövevény volt, ezek a párisiak semmi erkölcsösséggel nem birnak. Azt is beszélték akkoriban, hogy leánya keresztanyjának egy színésznőt hivott meg.

Mialatt a jó asszonyok eképpen fecsegtek és rágalmazták embertársaikat, a kocsi nagy zajjal robogott tova a város utczáin, a merre elhaladt, gyorsan nyitogatták fel az ablakokat, az utcza szélén járók megálltak s visszafordultak nézni, a kereskedők ott hagyva áruasztalaikat, a bolt küszöbére léptek, s mindenki egymásnak kiabálta át: — Nézzék csak, ez is a párisi művészekhez tartozik.

E kiváncsiság a lakósság részéről, a félreesőbb utczákban végre annyira alkalmatlanná vált, hogy a színésznő megunva a dolgot s felboszankodva, kiszállt a kocsiból, megmutattatta magának a gyár felé vezető utat, s elhatározta gyalog tenni meg az ut hátralevő részét.

A színésznő elérkezett végre egy kapu elé, mely felett nagy rézbetükkel csillogott a tulajdonos neve: „Özv. Pivierné és fia.“ Itt csengetett: Egy nehéz harang megszólalására, melyet nyulláb fogantyuval diszitett széles vaspánt hozott mozgásba, kijött egy vaskos falusi szolgáló.

— Mit akar? kérdezte.

— Klaudia kisasszonyt szeretném látni.

A szolgáló e szavakra borzasztó tágra nyilt szemekkel nézett reá, meglehetős hosszu habozás után felszólitotta a látogatót, hogy kövesse őt, egy széles udvaron át, mely beillett volna valóságos szénarétnek, oly tömötten nőtt rajta a fű, végig mentek egy négy-öt lépcső fok magasságu tornáczon, itt egy ajtó elé értek, a lány lehajolt a küszöb alá rejtett kulcs után, megforgatta ezt nem minden nehézség nélkül a megrozsdásodott ajtózárban, bevezette a színésznőt, egy hideg, homályos, gyéren butorozott szalonba, s ő maga beosont a mellékszobába, melynek ajtaját félig nyitva hagyta maga után. A mellékszobában folytatott társalgás, mely a hangos beszédből itélve nagyon élénk lehetett, egyszerre elhallgatott.

— Ki van ott künn? kérdezte most egy éles hang. Ki az a nő? Megmondta nevét? Megmondta miért jött?

— Csak azt mondta, hogy Klaudia kisasszonyt akarja látni.

— S hogy néz ki?

— Oh asszonyom! nagyon különösen van öltözve, hosszu fehér szoknyába, mind kivarrva, mintha bálba akarna menni.

— Már tudom ki az. A Gosseg asszony uj varrónője, mondtam volt neki, hogy jöjjön el s vegyen mértéket a menyasszonyi ruhához, Párisból jött; valamenynyi párisi nő olyan rosz modoru. Csak várjon.

Egy láthatatlan kéz most bényomta az ajtó kilincsét. A színésznő, ki már közeledett volt hogy belépjen, visszatért s elmosolyodott:

— Sajátságos emberek, szólt magában.

Hogy az időt töltse, elkezdte vizsgálni a szalon egyes butorait, melyek mind az özönviz előttieknek látszottak.

Megnézett mindent, az aranyozott ingaórát, tetején egy ssoportozottal, mely a tudományt ábrázolta, a mint megállitja az időt, a zöld kamuka szövettel bévont székeket, katonás sorban felállitva kereken a fal mellé, a falról alá függő ó szerü keretekbe foglalt könyomatu képeket, a székeken szanaszét hevert ruha darabokat; miután már mindent megvizsgált, gépileg s tán azon reményben, hogy az által hamarább kiszabadul e bezárt sirból, közeledett a mellékszoba ajtajához. Kihalszó zokogás zaja élénken felkelté kiváncsiságát. Hirtelen odanyomta fülét az ajtó fájához.

— Istenem, de, most félre a szerénységgel! szólt halkan.

Egy fiatal üde hang igy szólt:

— Kérem asszonyom, hagyjon el . . . Ne kinozzon ennyire.

Egy éles hang, mely az előbb is kihallszott a szobából, hirtelen belevágott a lányka panaszába:

— Háládatlan és ostoba vagy, de tudom én, hogy mit tartok nagy kétségbeesésedről. Ismétlem, menyegződre rövid időn meg lesznek téve minden előkészületek s jön idő, midőn majd köszönetet fogsz mondani nekem jóságomért.

— Hallgasson meg jól asszonyom. A polgármester előtt, az oltár előtt térdelve is nemet fogok mondani.

— Azt nem fogod tenni. Nincs semmi okod vonakodni e házasságtól, mely minden tekintetben illő hozzád. Szülőid is, ha élnének, reá kényszeritnének, hogy elfogadd e szövetséget.

Szülőim soha sem kényszeritnének oly emberhez menni nőül, kit nem szeretek, kivált tudva, hogy kezemet már másnak igértem.

— Kedves Jakabodnak tán?

— Igen, neki. Elég sokszor megmondtam már ezt kegyednek.

— Az egy kis nyomorult fiucska, kinek sem neve, sem állása, sem vagyona, ki játékszerül használta fel hiszékenységedet s ki azóta rég elfeledett téged.

— Ellenkezőleg, ő egy büszke jellemü, ki nem akarta csak nekem köszönni vagyonát, mig mások . . .

— Tudod — legalább azt, hogy hol van, mivel foglalkozik?

— Megigérte nekem, hogy gazdagon és mint hires ember fog hozzám visszatérni, azon napon, melyen nagykoruságomat elérem, s szabadon rendelkezhetem kezemről; várni fogok reá.

— No arra várhatsz szép gyermek, abból nem lesz semmi.

— De lesz asszonyom.

— Tulságos nagy biztossággal beszélsz róla. Tehát tudtom és akaratomon kivül kapsz tőle tudósitást?

— Hogyan tehetném azt? Tökéletes fogoly vagyok itt kegyed házánál, s szigoru felügyelete alatt három év óta egyetlen szabad órám nem volt.

— Csak kötelességem teljesitem irányodban, az által, hogy lehetetlenné teszem neked, mindazon oktalanságok elkövetését, melyekre féktelenségre hajló jellemed ösztönöz. Anyád, ki nagyon hig eszü volt, s atyád, ki Párisból kalandoshoz illő eszméket hozott oda magával, zabolátlan természetü, engedetlen, szeszélyes gyermekké neveltek fel téged.

— Apám, anyám nem élnek többé, hogy engem védelmezhessenek. Hagyja kérem emlékőket békében.

Csak épen azt mondom a mi igaz. De különben ideje már, hogy véget vessünk e kinos jelenetnek.

E házasság minden tekintetben kielégitő reád nézve; gyámod is helyesli azt, és ha meg akarnók kérdezni az egész család véleményét . . .

— Oh! azoktól is mit várhatnék? Azon emberek mind a kegyed hatalma alatt állanak.

Azok mind igen derék becsületes emberek.

— Tartsa meg vagyonomat, asszonyom ha arra vágyik; nekem adja vissza szabadságomat.

Az előbbi éles hang, még haragosabban szólt most:

— Ej ki hitette el veled, hogy a pénzedre áhitozom? Már néhány izben merészkedtél ily sértő feltevésnek kifejezést adni, ezt nem fogom türni . . . Tehát visszautasitod ez egybekelést?

— Visszautasitom most és mindenkorra.

— Jól van. Nagyon oktalan vagy, ismerhetsz már, és tudhatod, hogy ez általad előidézett küzdelem alatt meg foglak törni.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Az elégületlenség és forrongás 1863-ra, a jobbágyság fölszabaditásának idejére vezethetők vissza. Az absolutismus mellett még az áldásból is átok lesz. Eleinte azonban csak enyhébb alakban mutatkozott, mig folyton gyarapodva a mult évben már félelmesen emelte föl fejét. Már a mult évben minden nagyobb városban proclamatiók kerültek napfényre, melyek a császár legelőkelőbb tisztviselőit, aljasságokról és gazságokról vádolták és elmozditásukat követelték. Főleg a belügyministerium III. osztálya, a rendőrség volt a legnagyobb gyülölet tárgya. Halállal fenyegették már akkor is annak kiválóbb hivatalnokait. S noha a rendőrség mindent elkövetett a vakmerő tettesek kipuhatolására, igyekezete mindig sikertelen maradt. Pedig a proclamatiókat mindenüvé oda tudták csempészni. Az egyszerü munkás zsebébe, a magas tisztviselő asztalára, a legnépesebb utczák palotáira, a legmagasabb hivatalok legbensőbb folyosóinak falára.

Idővel azonban nem elégelték be a proclamatiókkal, ujságot is adtak ki és nemcsak egyet, hanem többet is, részint külföldön, részint benn az országban. Londonban jelenik meg a „Vészharang“, Genfben az „Előre“ s magában Szt.-Péterváron a „Semla i Swoboda“ (Haza és szabadság) a socialisták vagy nihilisták főlapja. Megjelenik ez ujság havonként kétszer és háromszor s még előfizetéseket is fogad el 6 rubellel egy évre. Igy áll legalább czimlapján. E mellett a legnagyobb phlegmával jelenti, milyen brochurák jelentek meg és fognak megjelenni, s mely árakon kaphatók a „szokott helyeken“. A forradalmi ujság alakja kis quart, nyomása és papirja durva, de világos, habár gyakran nagyon meglátszik rajta, hogy a nyomatással siettek. A szöveg 16—24 oldalra terjed, ugy látszik, hogy mindenik munkatárs saját lakásán szedi ki czikkeit s a nyomdázan csak a már kiszedett hasábokat állitják egybe, a mi által maga a nyomtatás gyorsabban megy.

Mezenczev meggyilkolásának napján a „Semlai Szvobodá“ illustrálva jelent meg. A lap nagyszerü proclamatióval kezdődött, melynek körülbelül a következő tartalma volt: Mezenczev a czár titkos irodája 3-ik osztályának főnöke, tegnap esett el a forradalmi bizottság itélete következtében. Lábbal tapodta ő a jogot, kinozta foglyait, üldözte az ártatlanokat, s a következő személyeket ölette meg részint barbár bánásmód, éhség, szomjuság, ütlegek, részint poroszlói által. (Következnek most a nevek, a bezáratás okai és a halálnem). Elegen voltak. Óva intettük őt. — A czikk jó hosszu, az első oldalon mindazonáltal meg van szakitva, s csak a másik oldalon folytatódik, mert az első oldalon a kép mellett térnek kellett maradni egy alkalmi halotti költemény számára. A kép Mezenczevet, gyászemelvényen tünteti föl, körülötte gyertyák égnek. A költemény halála okait beszéli el, valamint előadja, hogyan lépett be hozzá a czár, hogy hüséges szolgájától az utolsó bucsut vegye. A czár lecsüggesztett fővel jön, s a tetem lábainál letérdel. Halk egyházi zene hangzik el, mire a gyertyák hirtelen elalszanak, a légben iszonyu zugás és mennydörgés támad, a zene elnémul, s a halottas házban a meggyilkolt alakok hosszu sora tánczol, rongyokba burkolva s csörgő lánczokkal tagjaikon. A csőcselék körülrajongja a czárt és a hullát borzasztó haláltánczczal; felemeli kezeit és mutogatja sebeit, melyeket Mezenczevtől kapott; azután a táncz megszünik, mire a chorus a következőket énekli: „Nem ezt ott gyászoljuk mi, hanem magunkat az ártatlanul megütlegelteket, az történt meg vele, a mit megérdemelt.“

—

Krapotkin herczeg meggyilkolása után a forradalmi ujságban egyuttal megjelent a biróság hirdetése. Mezenczev gyilkosának felfedezésére 50 ezer rubel volt kitüzve, de senki sem találkozott, ki ezen összeget megérdemelni akarta volna. A Krapotkin ellen intézett merénylet után kétszeresen törekedtek arra azon reményben, hogy magában az ellenséges táborban akad egy áruló. S valóban a rendőrség főnökénél egy ember jelentkezett, ki a két pétervári nyomdát elárulta. Az egyik a hajó vámhivatalánál, a másik a császári tölténygyárban volt. Mindkét nyomdát éjjel meglepték, de pár ezer becsempészett folyóiraton és falragaszokon kivül csak betüket találtak. Azonnal kikérték egy szakértő véleményét, hogy határozza meg, honnan valók a betük. A szakértő szerint a betük több nyomdából származnak, és pedig leginkább a Wolt-féle és a czári nyomdából. A tölténygyárban Szimonev ezredes 5 tiszttel elfogatott, a hajó-vámhivatalban pedig az igazgató első segédje Eichstedt, egy Oroszországban született s nevekedett német.

Az elfogottak hir szerint a forradalmi mozgalomban részt vettek, de az egész felfedezés még sem volt annyira nagy horderejü. A nyomdatypusok a rendőrségnek semmi támpontot sem nyujtottak s bár sok papirt találtak, még sem jutottak a titok nyomára. A főnyomda hollétét még nem tudják. Ellenben alig három nap mulva az árulót egy vendéglőben Moszkvában meggyilkolva találták. Mellére czédula volt helyezve, melyen ez állt: „Halálra itéltetett a forradalmi bizottság parancsára. Halál az árulókra!“ — Senki sem ismeré Moszkvában a meggyilkolt nevét, ki hamis utlevéllel utazott. De a „Semla i Szvobodá“ nem sokáig hagyta homályban olvasóit az eset felett. Egy nappal rá ugyanis a következőket közlé: „Márczius 9-én Reinstein áruló Moszkvában a Mamontov-féle vendéglőben kivégeztetett. Reinstein, lengyel zsidó, a rendőrség 3. osztályának elárulta két nyomdánk helyét, azért megöltük. A kormány különben semmi szükségtelen kiadásokat se tegyen, a házmotozásoknál semmi fontosat sem talál. Ránk nézve legfölebb az kellemetlen, hogy lapunk tárczája a poroszlók kezébe jutott; de mivel mi semmi czikket sem irunk alá, ennek sincs semmi értéke. Nálunk pénzzel egyetlen árulót sem lehet keriteni, s oly összegek felett rendelkezünk, hogy embereink az arany csalogatásának ellenállhatnak. — Mezenczev kivégzése 600 rubelünkbe került s Krapotkin körülbelül éppen annyiba, és daczára ennek folyton 400.000 rubel áll rendelkezésünkre, „hogy müvünket végrehajtsuk.“

—

Mindenki Pétervártt meg van arról győződve, hogy Solovieff sem a nihilistákkal, sem a többi foradalmárokkal nem állott összeköttetésben. Némely nem épen érdektelen részletekről értesültem, melyeket ezennel közlök.

Sokan azt sem hiszik, hogy őt Solovieffnek nevezik. Eleinte őt Sokolownak nevezték a reggeli lapok második kiadásában, de ugy látszik, hogy sem az egyik sem a másik nem igazi neve, sőt némelyek azt is gyanitják, hogy nem is muszka, hanem külföldi. Erre mutat azon körülmény is, hogy az első vallatás franczia nyelven történt. Vannak sokan, kiknek alkalmuk volt erről bővebb tudomást szerezni, kik határozottan állitják, hogy elmebeteg és igy beszámithatlan állapotban követte el a merényletet.

A merényletet megelőző nap estéjén Solovieff éjjeli 11 órakor „Borel“ étházba jött, itt asztalhoz ült, hol már más két fiatal ember foglalt volt helyet és magának három palaczk jégbe hütött sampányit hozatott. Eleinte a pezsgőt szótlanul iddogálta egy nagy seres pohárból. Kevéssel ezután egyik szomszédját ezen szavakkal szólitotta meg: „Tudja-e ön, ki vagyok én? Én azon Demeter czár utóda és örököse vagyok, kit a történelem hamisitók ál-Demeternek neveznek. — A többiről hallgatok. Önök könnyen képzelhetik, hogy erre okom van.“

A fiatal emberek mosolygva hallgatták, azt hitték, hogy a sampányi őt mámorossá teszi és ittas állapotban beszél. Erre még egy ideig ott maradtak a vendéglőben és midőn távoztak, az idegen még ott időzött.

Midőn Solovieffől elbucsuztak, ez még e szavakat kiáltotta utánuk: „Azt, mire jogosulva vagyok, meg fogom kapni. Vagy én, vagy ő!“

Ő még éjfél utáni 1 órán tul maradt a vendéglőben, azután széles jó kedvben hagyta el ezen helyiséget.

Ezekből sokan azt magyarázzák, hogy Solovieffnek lelki betegnek — azaz őrültnek kell lennie és hogy őrültségében azt képzeli, hogy neki mint Samozwanice Demeter egyenes utódjának joga van Muszkaország koronájára. És ezen körülmény fejtené meg a merénylet indokait.

A merénylő állapota, ki mérget nyelt be, kevés reményt nyujt arra nézve, hogy életben maradjon. Ezt azonban a hirlapok nem akarják bevallani, sőt lehetőségig titkolják.

A czár, noha ugy mutatja magát, mintha fel sem venné a történteket, mégis elhatározta, hogy még e hét leforgása alatt utazik el Livádiába, ha csak valami véletlen meg nem akadályoztatja őt szándékában. A császárnő maga a nagy rémülés, izgatottság és lelki fájdalom következtében megbetegedett és állapota aggasztóvá kezd lenni.

BELFÖLD.

(Tüzvész.)

Fogaras, ápr. 15

Fogarasmegyei Bethlen községét e hónap 4-dike estéjén nagy mérvü csapás érte: a falu egyik végén egy csürben ismeretlen okból támadt tüzvész, az iszonyu arányban dühöngött szélvész által élesztve két óra alatt 35 lakházat és 76 gazdasági épületet hamvasztott el. A tüzvész akkor szünt el, midőn lángostorával a falun végig suhogva, a mezőre ért ki s maga előtt felemészteni valót többé már nem talált. A fogarasi önkéntes tüzoltó-egylet a hely szinére termett ugyan, azonban a fölkavargó szél okán rendszeres mentésről szó sem lehetett, a hová lecsapott a szikra, ott minden hamuvá lett, Oda égett 4 ökör, 5 bival, 2 ló, 1 tehén borjával, 11 sertés, 8 juh, egy fiatal és ismeretlen vándorló legény a Királyhágón tulról, egy kucsulátai napszámos férfiu, kik egy csürben fáradtan első álmukat aludták, odaégtek. A kár 20 ezer forintra tehető; fájdalom! az összes leégett épületek között biztositva csupán egy volt.

Fogaras városa nagy részvétet tanusitott a kárvallottak irányában. A lelkes főbiró Keresztényi Antal ur már a más napon igyekezett a pillanatnyi nyomort enyhiteni. A városiaktól összegyüjtött 1 köböl rozsot, 3 véka szemes, 2 véka csős kukoriczát, 1 véka pityókát, 40 liter paszujt, 2 kiló sót, 3 kupa lisztet, 107 kenyeret, egy nagy darab szalonnát és 1 szekér takarmányt, 50 frt pénzt osztott ki a főjegyzővel a leginkább rászorultak között.

Két nap mulva ujból kiosztott személyesen a városi főbiró ur, mint a városi polgárok adományát, 2 véka kukuriczát, 1 véka rozsot, 1 véka paszujt, fél véka lisztet, 16 kenyeret, 2 kiló szalonnát, 74 frt 45 kr pénzt. A megyei községek is igaz szeretettel karolták föl szerencsétlen társaik gyász sorsát. Mindennap érkezik a segély jobbára eleségben és takarmányban, melyet a községi vészbizottság elllenőrzés mellett, aránylagosan oszt ki a kárvallottak között.

Husvét másodnapján a fogarasi derék műkedvelő társulat is játszott a tüzkárosult bethleniek javára, Hennequin Alfred „A három kalap“ czimü vigjátékát adván elő. Az előadásról mitsem irok egyelőre, többre becsülvén a hallgatás arányát a birálgatás ezüstjénél. Hogy a műkedvelő társulat, mély kegyébe visszaessem: jövőre megvárom, mit ir a „Magyar Polgár“ fogarasi szini kritikusa s igyekszem aztán őtet a bókokban, émelygős dicséretekben tulliczitálni. Multkori birálatomért én voltam a nap kedvencz hőse, mig a „M. Polgár“ szinkritikája meg nem jelent; a mint annak „csillagokkal játszó égi tüneményszerü“ hajlongásait olvasók: végem volt, megöltek, eltemettek, mint pártos embert, ki elég vak voltam a kiáltó érdemeket meg nem láthatni. E szini előadás összes bevétele volt 109 frt, melyből 75 frt tiszta haszon jutott a bethleniek számára. A szép eredményért minden dicséret illeti a „társulat“ rendezőjét, ügyvéd Benedek Gyula és titkárát megyei főjegyző Nagy Sándor urakat, kik holnap fogják kiosztani e pénzt a helyszinén.

□.

Báró Bornemissza Ignáczné

elnöki megnyitó beszéde a Mária-Valéria árvaház egylet közgyülésén.

Tisztelt közgyülés! Midőn ismételt izben lehetek szerencsés önöket, egyletünk tisztelt tagjait, szivélyesen üdvözölni kedves kötelességemnek tartom, első sorban hálás köszönetemet fejezni ki, azon buzgó részvétért, melyet önök megjelenésök által, egyletünk nemes törekvése iránt, ezuttal is tanusitni sziveskednek. E buzgó részvét a szivekben, miként a multban, egyletünket életre kelté — ugy a jelen és jövendőre nézve is egyetlen biztos zálogául szolgál annak, hogy egyletünk élni és virulni fog.

E buzgó részvét olyan, mint a természetben a tavaszi napfény, mely sugaraival még a kiholtnak látszó ágakon is rügyeket fakaszt, lombokat nevel, virágokat nyit, sőgyümölcsöket érlel, édes kárpótlásul azoknak, kik a nemes plántát ülteték, hü gonddal ápolák. És ha valahol, épen az emberszeretet alkotásainak világában életföltétel a nagy közönség buzgó részvétel; valamint a természetben millió és millió sugaraknak s esőcseppeknek kell összegyülni, hogy egyetlen fa termőképessé legyen, épen ugy az emberszeretettől érző szivek nagy sokaságának kell összedobbanni, a könyörülő lelkek mélyében sok elrejtezett könnycseppnek kell fölfakadni, hogy egyetlen nagyobbszerü alkotása életre kelhessen, megizmosodhassék, és képes lehessen megküzdeni az idő romboló hatalmával is.

Igy a mi egyletünk is azon szép eredményt, melyet keletkezése hatodik évében fölmutatni képes, első sorban annak köszönheti, hogy hovátovább, mind több és több jóra törekvő erő egyesült, s az egyesités által saját erejét is megsokszorozá, miként a buzaszálak, melyeket külön külön a sarló egyetlen érintése kettémetsz, mig kévékben kötve még a vihar sem képes szétbontani. Ez igazság lebegett mult évi közgyülésünk tekintete előtt, midőn az egylet közvetlen munkásságra és erőfeszitésre hivatott közegeinek, a választmánynak kibővitését elhatározta, s miután a határozat felsőbb jóváhagyást nyert, jelen közgyülésünk feladata leend, városunk nővilágának oly tagjait vonni be munkássága körébe, kik által a választmánynak nemcsak száma nő, de belső ereje is, és ez által az egylet nemes ügye gyarapodást nyer. Én előre üdvözlöm egyletünknek ez uj munkásait, s buzgalmukra áldást kérek! Miután az a remény, hogy a megnyitandó uj egyleti év történetének képén, a fénylő vonások mellett nem lesznek oly setét árnyak, mik valának a most bezárulóban. E szerint intézetünk czélja az, hogy a társadalomnak elhagyatott kicsinyei közül a jövendő számára megmentse a megmenthetőt — s ez életmentő törekvéssel szomoru ellentétben áll az, ha annak utját állja, ha azt kiméletlenül romba dönti időnek előtte a halál. És fájó szivvel kell fölemlitnem, hogy az elmult év története ily sötét vonásokban felette gazdag. A városszerte duló járványnak az árvák összes létszáma ötödrésze áldozatul esett; én magam akkor távol valék, s igy az őrködő gond fáradalmainak egész terhe, első sorban egyletünk buzgó alelnökének Bán Istvánnénak a vállaira nehezült, s tán nem sértem meg szerénységét, ha a nemes önfeláldozásáért, itt a nyilvánosság szine előtt is hálás köszönetünknek adunk kifejezést.

Ez elösmerésből részt érdemel az intézet egész felügyelő személyzete, s annak sorában kiváló mértékben a tanitónő lankadatlan tevékenysége, melylyel éjjelét is nappallá téve, a szenvedő s üdülő árvák gondját viselé. Hála az égnek, e pusztító ragály, mely setét szárnyát oly sokáig tartá intézetünk fölött kiterjesztve, tova szállott, s ez idő szerint az egészségi állapot kielégitő. Midőn választmányunk a halál által támosztatott üres helyek betöltésének kérdésével foglalkozott, hogyan kerülhetné ki figyelmét azon rémitő csapás, mely az Alföldöt sujtá, s most, midőn egyfelől a könyörület hajlékai romba dülve, másfelől az elhagyatott árvák számát megsokasitó részvétének az által vélte tettleg legjobb kifejezését adhatni, hogy elhatározá a szegedi árvák közzül kettőnek az intézetbe fölvételét. Bizunk abban, hogy a buzgó támogatás lankadni nem fog. Biztositó záloga ennek a többek között azon szép anyagi siker, melyet közelebbről egyletünk közvacsorája rendezése által elért; melynek alkalmával eléggé meg nem hálálható nemes versenyre kelt választmányunk lelkes tagjai mellett, a társadalom köréből közreműködő annyi nemes sziv az árvák érdekében. Egy oly egylet, melynek annyi buzgó támogatója, s az áldozatkészségben oly kifogyhatatlan közönsége van mint a miénknek, bizalommal tekinthet a jövendővel szembe. Ez egylet bizonynyal élni s virágozni fog az idők végéig. Ez mindnyájunknak őszinte óhaja! s midőn ennek kifejezést adok, a közgyülést megnyitottnak jelentem, s kérem a titkárt, jelentését felolvasni.

Szász Domokosné

titkári jelentése az árvaház közgyülésén.

Mélyen tisztelt közgyülés!

Ismét egy bezárult egyleti év történetével kell beszámolnunk. Ily pillanatban érezzük, hogy egy egylet életében egy év sokkal rövidebb időszak, semhogy az előhaladás nagyobbszerü sikereit lehetne felmutatni. A fonal, mely az egylet ügyeit intéző választmány utját jelöli, nyomára vezethet ugyan a legtisztább törekvések küzdelmeinek, de meg kell vallanunk, hogy a felmerülő akadályok sokkal számosabbak, hogysem a siker jó akarattal kellő arányban állhatna. Van azonban a mi folyvást biztat s ez az, hogy a jó közönség, valahányszor hozzá fordulunk, soha sem tagadja meg anyagi s szellemi részvétét, a mi annál inkább hálára kötelező, mert talán még soha sem volt áldozatkészsége annyira igénybe véve, mint a közelmult időkben, midőn nem csak a harczok áldozataival, hanem a fellázadt elemek által sujtoltakkal szemben is oly nagy mértékben volt részvétre felhiva. A könyörület egyik munkájában egyletünk választmánya is fáradozott a helybeli jótékony nőegylettel együttesen, szép eredményenyel gyüjtve városunkban a boszniai harcztéren sebesültek részére, szeretett Királynénk felhivása nyomán.

Választmányunk főtörekvése az elmult évben is első sorban az volt, hogy a szerzett tapasztalatok felhasználásával az intézet kül- és bel-életét s felvirágoztatását lehetőleg munkálja s elősegitse. Az elmult évben az intézet anyagi gondjainál talán még inkább előtérbe állottak az árvák gondozásának s neveltetésének kényes kérdései, melyek az egyleti tagok buzgalmát nem kis mértékben vették igénybe, sőt a tagok kötelességüknek tarták az oktatás- és nevelés- ügy terén elösmert tekintélyü férfiak tanácsát is kikérni, hogy miként lehetne a népoktatási tárgyak tanitását az egyszerü, házias neveléssel egyensulyba hozni, hogy az árvák gyakorlati kiképzésének czélja lehetőleg elérve lehessen. Tettünk is e tekintetben a mennyit lehetett, de a jövő számára is maradtak még megoldandó kérdések.

A vallás tanitást az illető felekezetek lelkészei sziveskedtek végezni, u. m. a róm. cath. részéről t. Bardocz Sándor, a reformátusok részéről t. Baló Sándor, az unitáriusok részéről t. Derzsi József urak.

Az intézet végzett növendékei közül a mult évi julius elsején kiadatott, illetőleg elhelyeztetett 4 árva, szeptember havában 1, s igy összesen 5 árva. — A folyamodók közül felvétettek nyolczan.

Szomoru kötelességet teljesit választmányunk, midőn fölemliti, hogy a városon uralkodott diphteritis intézetünket is megtámadta, volt idő, midőn az árvák létszámának több mint $^3/_4$-de rendre a kórházban siulett. A leggondosabb orvosi kezelés daczára 8-án estek a kór áldozatául s az életben maradottak közül többen, kiket a tudomány s jó szerencse megmentett, kisebb-nagyobb mértékben most is utóbajokkal küzdenek.

Szeptember hóban meghalt hosszas szenvedés után az intézetnek egy végzett jeles növendéke.

A ragály uralkodása alatt mint egy ostromlott várban, szüneteltek a béke munkái: a tanitás és kézi munkák.

Hálás köszönettel kell megemlékeznünk arról, hogy az intézet eddigi buzgó orvosa dr. Boytha József helyett, ki hosszas betegség miatt épen a járvány beütése alatt volt akadályozva tiszte teljesitésében, dr. Genersich Antal egyetemi tanár volt szives az intézetet gyakran meglátogatni, mig a kórházban szenvedőknek dr. Géber egyetemi tanár viselte hü gondjukat. Az a körülmény, hogy dr. Boytha még most is beteg, arra inditá a választmányt, hogy helyette a folyó évre dr. Bückler Ignácz urat kérje fel az intézet orvosául.

A járvány ideje alatt szerzett szomoru tapasztalatok még inkább megerősitették a választmány azon elhatározását, hogy az intézet kiépitse, mi az egészségügyet tartva szemelőtt mulhatlanul szükséges. Azonben az egylet pénzügyi ereje nem engedi, hogy e nagy költséget egyedül fedezze, ezért kérelem intéztetett a nemes városhoz a szükséges tégla-készlet ingyen kiszolgáltatásáért, valamint a magas miniszteriumhoz pénzsegélyért hogy még az 1879. év tavaszán megkezdődhessék az épitkezés.

Az évkönyv lapjainak jelentékenyebb összegét képezik: a belügyér ő n. méltósága közbenjárása folytán a gr. Karácsony-féle „Rudolf“-alapitványból nyert 300 frt; az elnök br. Bornemisza Ignáczné által 1878, márcz. 12-dikén rendezett közvacsora 1134 frt 29 kr. tiszta jövedelme. Egy ily összeg mindig egy árvának eltartási alapját biztositja.

Az elmult évben a részvényesek száma is jelentékenyen szaporodott.

Walser Ferencz ur az árvaház udvarán egy ingyen kut felállitását volt szives felajánlani.

A m.-vásárhelyi bankból nagyobb biztonság és könnyebb kezelés végett a helybeli takarékpénztárba helyeztetett át az egylet alaptőkéjéből 5634 frt 16 kr.

Az árvaház épülete tűz ellen az „Első magyar általános“ biztositó társulatnál biztositatott.

Ime t. közgyülés! Egyletünk mult évi történetének jelentékenyebb mozzanatai. Nem mondhatjuk, hogy ez év eseményekben gazdag lett volna; egyletünk zajtalanul haladott kitüzött czélja felé, de talán ez jobb is igy, hiszen az ily egyletekre is alkalmazható ama jellemző mondás: boldog az az ország, melynek nincs története.

A kolozsvári árvaház

pénztári kimutatása a lefolyt 1878-ik évről.

Bevétel:

Alapitói kamat	1005 frt	— kr.
Rendes tagok részvénydijaiból	670 frt	— kr.
Pártoló tagok adományai	2544 frt	74 kr.
Deák Ferencz alapitványra gyült	106 frt	— kr.
Szelvények és elhelyezett tőke kamatai	1754 frt	74 kr.
Visszafizetett tőke	9862 frt	91 kr.
Pénztár maradvány 1877-ről	46 frt	89 kr.
Összesen	15990 frt	28 kr.

Holdampf Gerő ajándékozott egy kolozsvári tornavivoda részvényjegyet 100 frt névértékben.

Szász Domokosné befizette az alapitói tőkét egy darab 100 frt névértékü erd. földteherm. kötvény által.

Kiadás:

Személyzet fizetése	732 frt	50 kr.
Kéményseprő fizetése	8 frt	— kr.
Orvos fizetése	50 frt	— kr.
Tiszteletdijak a titkár és pénztárnoknak	180 frt	— kr.
Taneszközök és munkához való tárgyak	79 frt	95 kr.
Épitésre	433 frt	78 kr.
Fára	506 frt	72 kr.
Széna és szalma vásárlásra	46 frt	90 kr.
Ruházatra	435 frt	23 kr.
Élelmiszerekre	1538 frt	75 kr.
Vegyes kiadások	628 frt	43 kr.
Temetésekre	173 frt	62 kr.
Összesen	4813 frt	88 kr.
Elhelyezmények kamatozásra	11128 frt	41 kr.
Pénztári maradvány az 1879. évre	47 frt	99 kr.
Főösszeg	15990 frt	28 kr.

Özv. Szabó Józsefné,
pénztárnok.

A számvizsgáló bizottság által helyesnek találtatott.

Kolozsvárt, 1879. márczius 23-án.

Deáky Albert. Békésy Károly.
Bán István.

A „Kolozsvári Mária-Valéria“ leányárvaház pénztári állása 1878. deczember 31-én.

10,200 frt névértékü erd. földteherm. kötvényekben á 73 frt 50 kr, 7497 frt — kr.

1000 frt értékü szőlődézsma váltsági kötvényben á 81 frt 50 kr, 815 frt — kr.

100 frt névértékü kolozsvári torna-vivoda részvényjegyben 100 frt — kr.

A kolozsvári kisegitő-pénztárban 531. sz. könyv szerint 4202 frt 40 kr.

A kolozsvári tak.-pénztárban 1978 sz. könyv szerint 15325 frt 2 kr.

A kolozsvári tak.-pénztárban 2812 sz. könyv szerint 1160 frt 72 kr.

A kolozsvári tak.-pénztárban 2389 sz. könyv szerint Deák Ferencz alapitv. 484 frt 1 kr.

Kamatfizetéssel tartozó alapitó tagok kamatjából maradt hátralék 500 frt — kr.

Rendes tagok fizetéséből maradt hátralék 100 frt.

Pénztári maradvány 1878. decz. 31-én 47 frt 99 kr.

Összesen 30232 frt 14 kr.

500 frt alapitvány után fizet 25 frt kamatot 6 alapitó tag.

200 frt alapitvány után fizet 10 frt kamatot 12 alapitó tag.

100 frt alapitvány után fizet 5 frt kamatot 150 alapitó tag.

Rendes tag volt 1878-ban 338.

Özv. Szabó Józsefné,
pénztárnok.

A számvizsgáló bizottság által helyesnek találtatott.

Kolozsvárt, 1879. márczius 23-án.

Deáky Albert. Békésy Károly.
Bán István.

A pénztárnok kezében van egy kolozsvári tak.-pénztári könyv ösztöndij alapra, e könyvnek száma 2225 és tartalmaz 29 frt 51 kr.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Továbbá 42 drb. kolozsvári tak.-pénztári könyv az árvák tulajdona, tartalmaz 344 frt 36 kr.
Összesen 373 frt 87 kr.

A törvényhatóságokból.

Kolozsmegye közgyülése.

A méltóságos gróf főispán urnak 146 elnöki szám alatt kelt meghagyása folytán van szerencsém Kolozsvármegye köztörvényhatósági bizottságát a folyó hó 29-én d. e. 10 órakor megnyitandó rendes közgyülésre hivatalos tisztelettel összehivni.

Ezen rendes közgyülés tárgyai:

I. Kormányleiratok és rendeletek és pedig:

1. A nagyméltóságu magy. kir. belügyminiszter urnak:

a) idei 687 sz. a. kelt leirata a nyilvános betegápolási alap fenntartására kivetett megyei pótadó engedélyezése iránt;

b) idei 2663. sz. a. kelt leirata a fegyencz élelmezési alap felemelésének megtagadása tárgyában;

c) idei 1348 sz. a. kelt leirata a fegyelmi pénzbirságok kezeléséről és rendeletéséről alkotott szabályrendelet módositása iránt;

d) idei 2843. sz. a. kelt leirata Teke rendezett tanácsu városban tartott árvaszéki ülnöki választás tárgyában;

e) idei 2939. sz. a. kelt leirata a kolozsvári jár. segédszolgabiró részére rendszeresiteni kért szálláspénz megtagadása iránt;

f) idei 6885. sz. a. kelt körrendelete a tiszti ügyészeknek az államkincstár képviseletében követett eljárásukért való dijazása iránt teendő javaslat tárgyában;

g) idei 7118. sz. a. kelt leirata a volt Dobokamegye vagyonának felosztása tárgyában;

h) idei 779 és ezzel kapcsolatos 9816 sz. a. kelt leirata a volt Dobokamegyében képesitvényt nyert jegyzőjelöltek pótvizsgájának szabályozása tárgyában szabályrendelet alkotása iránt;

i) idei 10983. sz. a. kelt leirata Felek községének Kolozsvár szab. kir. város hatósága alóli kivétele és megyénkhez csatolása tárgyábani véleményezés iránt;

2. A nagyméltóságu magy. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelmi minister urnak.

a) idei 1182 eln. számu körirata ezen ministeri tárcza átvétele alkalmából;

b) idei 2622. sz. a. kelt leirata a hernyópusztitás tárgyában teendő intézkedések iránt;

3. A nagymélt. magy. kir. közmunka és közlekedésügyi miniszter urnak

a) idei 1971. sz. a. kelt leirata a mult évi közmunkahátralékok tárgyában.

II. Szentesitett törvénycikkek bejelentése.

III. A megyei közigazgatási bizottság féléves jelentése a mult év második feléről.

IV. Alispáni jelentés.

V. Az árvaszéki elnök jelentése.

VI. A főorvos egészségügyi jelentése.

VII. Az állatorvos jelentése.

VIII. A számonkérő szék jelentése.

IX. A folyó évi közmunkaerő beosztása

X. Törvényhatóságok és más hatóságok átiratai.

XI. A kebli pénztár zárszámadásai 1878. évről.

XII. Választások és pedig:

a) egy ellenőr a kebli pénztárhoz.

b) egy jár. alorvos a gyalui járásba.

XIII. Kebli ügyek.

XIV. Községi ügyek.

XV. Inditványok.

Kolozsvártt, 1879. április hó 12-én.

Hivatalos tisztelettel:

Gyarmathy Miklós, s. k.
alispán.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. apr. 18.

— A m. kir. pénzügyminiszter, Lengyel János pénzügyi titkárt és a pest-pilis-solt-kiskunmegyei adófelügyelő helyettesét, Kis-Küküllőmegye területére kir. adófelügyelővé nevezte ki.

— Szebenmegye törvényhatósági területén alakult „nagyszebeni szappanos ipartársulat“ alapszabályai, a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium által, f. évi 7542. sz. alatt, a törvényes bemutatási záradékkal ellátattak.

— Szebenmegye törvényhatósága területén alakult „nagyszebeni rézműves ipartársulat“ alapszabályai, a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium által, f. évi 8565. sz. alatt, a törvényes bemutatási záradékkal ellátattak.

— **Szinházunhban** holnap, szombaton a repertoire legujabb darabja: „Egy katona története“ czimű franczia szinmű kerül szinre. A hatásos, érdekes meséjü drámát már az első előadáskor igen jól fogadta a közönség; a második előadás érdekét emeli az, hogy Szentgyörgyi István jutalmául kerül szinre s a téli idényben utoljára. Szentgyörgyinek a darabban igen szép, rokonszenves és hálás szerepe van; s különben is ő, mint a társulat egyik legrégibb tagja, sokoldalusságánál, valamint valódi ügybuzgalma, nemes ambitiója és a genre-szerepkörben igazán kitünő alkotásainál fogva egyike levén a kolozsvári szinház legkedveltebb, legnépszerübb tagjainak: ugy hisszük fölösleges is a közönség figyelmét különösen is felhivni ez előadásra. Meg vagyunk tehát győződve, hogy Szentgyörgyit közönségünk ezuttal is a jól kiérdemelt kitüntető méltánylattal fogja fogadni.

— **Nők gyülése.** Egy évben egyszer Kolozsvártt is szokott lenni a nőknek egy nyilvános gyülésök, mint akár Svájczban vagy Amerikában, csakhogy a mig amott a felett tanácskoznak, hogy miként lehessenek a nők választópolgárokká és honatyákká vagy pedig azt határozzák el, hogy jövőre pantallonban fognak járni, nálunk a politika és divat helyett 50 árvának gondozása képezi tárgyát a gyülésnek, hol a jóság elnököl s a legnemesebb női szivek tanácskoznak. Ilyen volt tegnap is a „Mária-Váléria“ árvaház közgyülése, melyen szép számmal jelentek meg a város legtiszteltebb polgárainak nejei, özvegyei s nehány részvényes férfi tagja az árvaháznak; a városi gyülésterem zöld asztalnál a széles szemöldökü, komor képü s ép oly száraz mint bőbeszédü tanácsos urak helyett a szépség és szelidség ült körül s a centumpaterek czivakodó nyers érdektusája helyett a padokról a jótékonyság szelleme szólalt olykor fel csengő, édes hangon. — A jó elnök, b. Bornemissza Ignáczné szép elnöki beszédét s az eszes titkár, Szász Domokosné jelentését fennebb egész terjedelmében közöljük. Hasonlóan a szerfelett pontos és lelkiismeretes pénztárnok, Szabó Józsefné számadásait. Ezeken kivül a gyülés legfontosabb tárgyai voltak: 1. a számadás vizsgáló bizottság azon inditványa, hogy az alapitó s részvényes tagoktól ezután szabályszerü, jogi uton is érvényesithető kötvények vétessenek, mi a választmányhoz utasittatott megfontolás végett; 2. választmány kérése, hogy 6 ezer forint erejéig az árvaháznál szükséges épitkezések végbezvitelére hatalmaztassék fel, végül: 3. a választások megejtése, mely a következő eredményt tüntette fel: Megválasztattak: felkiáltással alelnökké Bán Istvánné, ellenőrré: Kócsi Károlyné. Választmányi tagokká megürült helyekre: gr. Eszterházy Kálmánné, Groisz Gusztávné, Hegedüs Istvánné, br. Bánffy Albertné, gr. Bethlen Istvánné, gr. Toldi Horváth Lajosné, Gyarmathy Miklósné, Lászlóczky Sámuelné, Asztalos Jánosné, Inczédi Sámuelné, Hóman Ottóné, Vincze Istvánné, Barcsay Domokosné, dr. Perl Józsefné, Zsigmond Dezsőné, Óvári Kelemenné, Voith Józsefné, Herovitz Sámuelné.

— **A kolozsvári** „Hilária“ dalegylet ez évi II ik dalestélyét aprilis hó 16-án megtartották (miután két részre osztatott az ünnepély) nem nagy számu hallgató jelenlétében, azonban kik székeiket elfoglalták, a müvészet barátai valának; a siker, melyet most az egylet elért, jóval tul haladja az első dalestélyt, mi a haladás eclatans képét tünteti fel. Az előadott énekdarabok mind a legjelesebb szerzők müvei, melyek egy párt kivéve hallgatóságunk előtt ismeretlenek voltak. A többek közt nagyon tetszettek a müsor következő számai: Das Felsenkreuz v. Kreutzer, a már nem uj „Sárga csikó“ népszinműből Gunesch Károly karnagy által átdolgozott Tiszán innen, Tiszán tul stb. dal és az itt alkalmazott bariton sóló oly magyaros zamattal hangzott el Szabó Károly ércz hurjain, hogy valóságos szünni nem akaró tapsvihart keltett. A Durand triojánál működött közszeretetben álló képezdei tanár Boér Gerő szép és talpcsiklandó játékán felmelegedve a közönség alig elégedett meg, hogy azt ismételve nem hallhatta. Az estély ezuttal egészen 12 óráig tartott, a közönség azonban szilárdul maradt meg az utolsó hang elhangzásáig. Egy pártoló tag.

— **A helybeli** iparos egylet ház alapja javára f. évi jun. 2-án azaz Pünkösd másodnapján a Lövölde helyiségében zártkörü majálist tart. A rendező bizottság.

— **A helybeli** iparos egylet ez évi rendes közgyülését folyó április hó 27-én délután 3 órakor tartja meg az egylet helyiségében (főtér 23. szám.) melyre a t. tagokat, figyelmeztetéssel az alapszabályok 20. 28 és 48. §§. tisztelettel meghivja. Az igazgatóság.

— **Haynald Lajos** bibornokká kinevezteséről a „M. Á.“ a következőket irja: „Magyarországnak nemsokára három bibornoka leend, a mi egyszerre még soha sem történt. Addig, mig Haynald candidáltatásáról csak megbizhatlan hirek voltak olvashatók, hallgattunk e tárgyról; most teljes bitelü források után már bizton szólhatunk az örvendetes eseményről. Az „Unita Cattolica“ husvéti száma, ugyszintén a római félhivatalos „Voce della Verita“ husvéti számában mint bizonyost közlik, hogy a szent atya „császár ő Felségének kijelentett óhaja szerint“ gróf Fürstenberg olmützi és Haynald kalocsai érsekeket közelebb a bibornoki kalappal fogja disziteni.

— **Hymen.** Baranyi Lajos n.-váradi kir. törvényszéki irattárnok, kedden esküdött örökhüséget Dicső-Szt.-Mártonban. Kis-Küküllőmegye volt alispánja leányának, a kedves és müvelt Szilvássy Saroltának.

— **Vidra.** N.-Váradon a nagy hidon felül oly szép vidra mutogatja néha hosszu testét a Körös hullámaiból, melynél szebb példányt ritkán láthatni. Vadásznak is reá — kövekkel nagyon sokan; különösen reggelenkint mutogatja hosszu derekát, szabályos fejét.

— **Hétfaluban** is mutatkozott az áldozatkészség Szeged javára. Miután a hir hazánk legmagyarosabb vidékének elpusztulásáról jött, nálunk fs folytak a gyüjtések. A már begyült pénzöszszeg megszaporodása végett mult hétfőn (14-én) igen csinos bált is rendeztek Hosszufaluban Henter Gábor ur inditványára, melynek anyagi szép eredményére a fenntnevezett Henter Gábor uron kivül kiváltképen Kupcsai János s Bede Dániel urak hatottak közre 60—70 frt lehet a bevétel.

— **Hymen.** Nagy Béla polg. isk. szaktanitó f. hó 15-én tartá esküvőjét Dersy Lilla k. a.-nyal M.-Ludason. Násznagyok Moldován Gergely kir. tanácsos és tanfelügyelő s Keresztes Áron földbirtokos voltak. Esküvő után az ifju pár a vőlegény lakhelyére Tordára utazott.

— **Szörnyü gyilkosság.** Nikolsburgból jelentik a bécsi lapoknak: Különben nyugodt, csöndes városunk e hó 9-dike óta a legnagyobb mértékben fel van izgatva. Egy Kraszer Mária nevü, 60 éves öreg asszony, ki mint zongoramesternő jelentékeny vagyonra tett szert, legutóbbi időben a zsidó-utcza egy kis házacskájában lakott, a nagy zsinagógával szemben. Három nap óta nem látta senki, és a szatócsnak, kinél naponkint bevásárolt, feltünt az öreg asszony távolléte, valamint az is, hogy ablakai a zuhogó eső daczára éjjel-nappal nyitva állnak. Jelentést tettek a polgármesteri hivatalnál és Pisk rendőrbiztos azonnal lakatossal fel is nyittatá a szoba ajtaját. — Iszonyu látvány tárult a belépők elé. Egy dézsában hevert a holttest, melynek feje csak félig meddig állott a törzsön s amint hozzá nyultak, azonnal le is esett. Az öreg asszony szó teljes értelmében lemészároltatott. A szoba ajtaján egy levelkét találtak e szavakkal: „Egy évvel ezelőtt nem akarván nekem 1000 frtot kölcsönözni, ma halállal kellett lakolnia.“ A hátlapon e gunyos szavak voltak olvashatók: „A rendőrségnek! Önök hiába keresnék itt a gyilkost, mert csak a török sánczokon találhatják meg!“ — Villámgyorsan terjedt el a gyilkosság hire, s az a körülmény, hogy a meggyilkolt keresztény nő, és a zsidók husvéti ünnepén a zsidó negyedben érte a szörnyü sors, az alsóbb néposztályban nagy ingerültséget szült a zsidók ellen, miért is egész éjjel erős rendőrés csendőrcsapatok czirkáltak e városrészben. — Csakhamar kiderült a vizsgálatból, hogy a meggyilkoltnak pénze nagy részt a takarékpénztárban és egy váltóháznál volt elhelyezve. A gyilkost, mint a legujabb hirek jelentik, e hó 11-kén éjjel Bécsben elfogták. Mattausch Józsefnek hivják, 20 éves, nikolsburgi illetőségü kereskedő segéd. Mattausch azonnal részletes vallomást tett gonosz tettéről.

— **Megszöktetett kormányzó.** A charkovi kormányzót — mint lengyel lapok jelentik — a nihilisták megszöktették. A tényállás következő: Április 8-kán a kormányzónál egy államügyészi csinovnik jelent meg, tisztelettel meghajtá magát és igy szólt: „Az államügyész ur ide küldött, hogy excellentiádat fölkérjem, hogy azonnal látogassa meg az államügyész urat“. „Mi sürgős dolga lehet velem?“ — kérdé a kormányzó. „Nyomában vagyunk Krapotkin herczeg gyilkosának és excellentiád jelenléte sürgösen óhajtandó. „Jól van, mindjárt ott leszek“. — mondá a kormányzó és csöngetett szolgájának. „Mi végett csöngetett excellentiád?“ — „Be akarok fogatni“. „Nem szükséges. Az államügyész ur, tekintve a dolog sürgős voltát, ide küldte kocsiját, hogy excellentiádat magunkkal vihessük. Valóban, a késedelem nagy veszélybe dönthet!“ — „Pompás! Akkor nem is kell zaklatni lovaimat. Mehetünk.“ A kormányzó beült a kocsiba s azóta nem látta senki. A forradalmárok vették őrizet alá. E napokban a fogva levő kormányzónak a rendőrséghez levelet kellett irnia ós kérnie őt, hogy Krapotkin gyilkosainak nyomozásában igen óvatosan járjon el, mert különben neki, ki a nihilisták kezei közt van, fejével kellene bünhődnie a „tulbuzgóságért.“

— **Elfogott merénylő.** Varsóból irják, hogy ott f. hó 12-én egy fiatal embert fogtak el, kit egy régóta üldözött merénylőnek és politikai ágensnek tartanak. Az elfogott egyén mintegy 20 éves, neve Chudzynszki Sándor. Utóbbi időben állitólag Moszkvában, Szentpétervárott és Varsóban tartózkodott és mindenütt merényleteket vitt végbe magas állásu rendőri és közigazgatási hivatalnokok ellen. Mivel Chudzynszki vonakodik bárminő felvilágositást adni, valóságos kinzó eszközöket alkalmaznak ellene. Chudzynszki lengyel származásu és csak lengyelül akar beszélni.

— **Népszámlálás Boszniában.** Az osztrákok meg akarják olvasni, hogy hány lélekkel szaporodott birodalmuk az occupatió által. Ennélfogva Boszniában és Herczegovinában népszámlálás lesz, mely jun. 16-án kezdődik és egy hónap alatt be kell fejeztetnie. Alapul a jun. 15 állapot vétetik föl. A népszámlálást a kerületi elöljárók, vagy ezek helyettesének vezetése alatt annyi bizottság eszközli, hogy a munka egy hónap alatt véget érjen.

— **Kiewből irják:** „Az innen hat versztnyire fekvő Chramovka helységből f. hó 9-én nyolcz parasztot hoztak ide bilincsekbe verve, kik ugy szomszédaik közt, mint a környékbeli falvakban, főleg pedig vásárok alkalmával proclamátiókat és röpiratokat terjesztettek, melyekben a nihilista tanok népszerü modorban voltak előadva. Kihallgatásuk alkalmával kijelentették, hogy ezen iratokból több mint 40.000 példányt hoztak forgalomba. Toporov helységben az iskolaépületben titkos nyomdát fedeztek fel. A feljelentést az ottani községi irnok, Koprovszki tette meg, kit ezért még ugyanazon éjjel meggyilkoltak.“

— **Japán missió Európában.** Mint a „Tohio-Times“ jelenti, a legközelebbi napokban Jeddóból egy hat tagu japán missió indul Európába, hogy itt az igazságszolgáltatást, egyszersmind a fogházak berendezését, dologházakat stb. tanulmányozza. A küldöttség először Franciaországot, azután Németországot, Ausztria-Magyarországot és Oroszországot látogatja meg s úgy Anglián át tér vissza hazájába. E missió élén Kavászi tábornok áll, ki mellé Onoda fogházigazgató adatott. A missió Európában való időzése két évre állapittatott meg, 200.000 frt költséggel.

— **A párisi nagy operaház költségvetése.** A franczia képviselőház költségvetési bizottságának actáiból a párisi lapok a nagy operának 1877-dik évi költségvetését közlik, mint mérvadót, mert 1875-ben és 76-ban az uj épület pompája, 1878-ban a világkiállitás a rendesnél nagyobb vonzerőt gyakorolt. Az 1877-iki költségvetésnek több számai: Kiadások. Személyzet: igazgatási költségek 39,984 frank, szinpadi munkások 57,320 franc, énekesek 862,494 franc, ballett 239,419 franc, karok 168,449 franc, tánczkar 110,436 franc, zenekar 279,509 franc, a szinház és nézőtér szolgálata 40,418 frc, jelmez-szabók 103,367 frc, diszitők 217,980, figuránsak 39,054 frc, Halanzier igazgató 38,000 frc. Anyag: szinlapok és falragaszok 42,389 franc, zenészeti szerek és hangjegymásolók 17,745 frc, diszletek 111,983 frc, jelmezek 205,727 frc, kellékek 87 ezer 166 frc, épitési és butorjavitások 82,140 frc, rendőrség és közbiztosság 42.894 frc, szegényadó 275,000 franc, szerzők dija 195,317 frc, fütés 54,999 frc, világitás 306,230 frc, biztositások és adók 44,223 frc, bál es 1 hangverseny 210,223 frc, különféle kiadások 30,570 frc, a szolgálati személyzet öltözékei 4189 frc, irodai költségek 5791 franc, a kiadások összege 3 mil. 903,036 franc. Bevételek: államsegély 800,000 frc, bérlet 1.122,038 frc, napibevétel 1.872,062 franc, álarczosbálok 330,589 frc. bérlet és más egyéb 20,658 frt., bevételek összege 4.145,347 franc. Az 1877-ki év 142,311 frc többletet eredményezett.

KÖZGADASÁG.

A földmivelés, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium nemesitési czélokra allgaui és kuhlandi fajta tenyészbikákat szándékozván évenkint beszerezni, e végre első sorban a hazai törzsnyájakban tisztán tenyésztett anyagot kivánna igénybe venni. Ugyanazért mindazon állattartó gazdák, kik tisztán tenyésztett algaui vagy kuhlandi törzsnyájjal birnak, felhivatnak, hogy a nevezett miniszteriumhoz minél előbb, de legkésőbb e hó 25-ig az eladó bikák száma és áráról jelentést tegyenek.

A jelentésnek a következő pontokra kell kiterjednie:

1. Az allgaui, vagy kuhlandi törzsnyáj tulajdonosának, illetőleg meghatalmazottjának neve, czime, lakása, utolsó posta.

2. A törzsnyáj alapitásának éve.

3. Az állatok honnan szereztettek be?

4. A törzsnyáj létszáma, bikák, tehenek, növendékmarha,

5. A törzsnyáj hol van elhelyezve? Puszta, major, vagy község neve, legközelebbi vasut, vagy gőzhajóállomás, távolság ettől mennyi?

6. Jelenleg hány hágóképes bika eladó? koruk és eladási áruk mennyi?

7. Jövőre hány hágóképes bikát bocsáthat az érdekelt tulajdonos rendelkezésre évenkint?

A „KELET“ magán távirata.

Feladatott **Budapesten** april 18. 11 ó. 50 p. d. e.
Érkezett Kolozsvára april 18. 2 ó. = p. d. u.

Oroszországba kivételes állapot hozatik be, a városi s községi autonomia megszünik, az előleges censura lesz, 24 kormányzóság állittatik fel, a közép és felső iskolák hallgatóinak száma megszorittatik, az inteligentiától a katonasági kedvezmény elvonatik. A főbb városokban rendőri kutatások napok óta folynak. Alaptalan az a hir, hogy az oroszok Kelet-Ruméliában maradnának.

A Körös kiöntött. Nagy-Zerend viz alatt áll.

Érték- és váltófolyam.

1879. április 17.

Magyar aranyjáradék		89.—.
„ kincstári utalv.	1 kibocsát	—.—.
„ „ „	2 „	119.90.
„ keleti-vasut elsőbség	2 „	78.50.
„ „ állami kötvény 1876 év		70.—.
„ vasuti kölcsön		107.25.
„ földtehermentesitési kötvény		83.50.
temesi „ „		79.—.
erdélyi „ „		78.—.
horv. slavon „ „		87.—.
magy. szőlődézma váltság „		85.75.
Oszt. egységes államadósság papirban		65.20.
„ „ „ ezüstben		65.80.
„ aranyjáradék		77.20.
1860. államsorsjegy		119.—.
Oszt. nemzeti bank részvény		818.—.
„ hitelrészvény		247.25.
magyar. hitelbank		233.25.
Ezüst		—.—.
Cs. k. arany		5.54.
Napoleond'or		9.33.
Német birod. mark		57.55.
London		117.25.

Legujabb franczia dráma, másodszor.

NEMZETI SZINHÁZ.
Bérlet 173-ik sz.

Kolozsvárt, szombaton, április 19. 1879.

Szentgyörgyi István jutalomjátékául:

Egy katona története.

Legujabb franczia dráma 5 felvonásban. Irták: D'Ennery és Cormon. Forditotta: Csepreghy Ferencz. Rendező: Szentgyörgyi.

SZEMELYEK:

Renau János — — — Szentgyörgyi.
Lázár — — — — — Gabányi.
Tábornok, később Provencze kormányzója — — — Krasznay.
Chamboran, őrmester — — Szombathelyi.
Raoul, hadnagy — — — Mihályfi.
Apátnő egy nevelőintézetből — Krasznayné.
Valentine — — — — Gerő Lina.
Adrienne — — — — Boér Hermin.
Madelaine — — — — Hunyadi Margit.
Mártha — — — — — Körösiné.
Louise — — — — — Pünkösti Anna.

Kezdete pontban 7 órakor.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Békésy Károly.

Van szerencsém értesiteni, hogy f. hó 5-én Amerikából haza érkeztem és fogászati műtermemet az amerikai műfogászat szerint teljeseu berendeztem.

Hat havi Philadelphiában tartózkodásom alatt az ottani fogorvosi Academiában teljes elméleti és gyakorlati kiképezésem után London, Páris és Berlinben is tartózkodtam és ezek által a fogászat teréni teljes elméleti és gyakorlati ismereteket a jelenkor igényeinek megfelelőleg elsajátitottam.

A fogárzati műtermem a legujabb fogászati eszközök és készülékekkel van felszerelve és mindenkit, különösen pedig az orvos urakat kiválóan érdekelni fogja a berendezést, valamint a mű-fogkészleteket megtekinteni, melyek eddig Európában csakis amerikai fogorvosok állal létesittetnek, Magyarországon pedig jelenleg kizárólag csakis általam.

Teljes tisztelettel

Perl József

amerikai fogorvos és fogmüvész
és az amerikai fogászati Academia tudora
(Doctor of Dental Surgery.

Nyilttér.*)

A „M. Polgár“ f. évi 71. számában, személyemre vonatkozólag megjelent közleményre beküldött érdemleges válaszomat, nevezett lap szerkesztősége nem közölvén, kénytelen vagyok e helyt nyilvánosságra hozni, hogy a megejtett vizsgálat és tárgyalás során, semmi terhelő körülmény és vétség rám nem bizonyulván, a kir. törvényszék által a vád alól teljesen felmentettem és szabadlábra helyeztettem, és igy ezen itélet által, a letartoztatásom folytán szenvedett meggyaláztatás, erkörkölcsileg jóváttetett.

A „M. Polgár“ kérdéses czikkében foglalt pikáns megjegyzésekre nézve pedig egyszerüen csak annyit válaszolok, hogy az igaz lehet, hogy „Schiffernének mindenki számára volt egy szives kézszoritása, egy nyájas mosolya“. s akik megérdemlik, azok számára lesz ezután is, de „kitöltetlen váltókat“ sem eddig nem erőszakolt, sem ezután nem fog erőszakolni soha senkire; ha másokon segitve, magán is segitett, az se nem bün, se nem szégyen, de soha senkit meg nem csalt, s akikkel valaha köze volt, azok bebizonyithatják, hogy nem tartozott sem a „pióczák“, sem a „nadályok“ közé.

Schiffer Hermanné.

*) E rovat alatti közleményért nem vállal felelősséget a Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(218—5) (248—300)

Elsinger M. J.
Bécs, Neubau 2.
Zollergasse.

sátorlemez, ágybetétek, kocsifakarók, esőköpenye.

---

(152) **Jubiläumi** (1—1)

külön-diszvonat,

kivételesen mérsékelt menetdíj mellett,

a f. év április 21, 25 és 26-án

a legmag. császári pár ezüst lakadalma ünnepéül

Bécsben tartandó nagyszerü ünnepélyességek alkalmából a magyar királyi államvasút (keleti vonal) minden állomásától

Bécsbe.

Indulás Kolozsvárról április 23-kán 5 óra 10 perczkor **reggel**,
Megérkezés Bécsben április 24-kén 5 óra 23 perczkor **reggel** (államvasút).

Menetdíjak Bécsbe és vissza:

II. oszt. 33 frt 44 kr. III. oszt. 20 frt 52 kr.

A jegyek érvényesek a visszaútazásra 14 napig, egyszeri megszakadással bár mely állomásnál, minden személyvonaton (gyorsvonatok kivételével).

Szabadteher minden jegy után 25 kiló.

Bővebb és pontos felvilágositást az ünnepélyességek és szállásokra nézve nyerhetni a m. kir. államvasút (keleti vonal) minden állomásán kifüggesztett falragaszokból, s a legnagyobb készséggel szolgál ily felvilágositással

SCHRÖKL G.
I. bécsi utazási irodája, mely 1866 óta áll fenn,
Bécs, I. Sonnenfelsgasse 15.

„Eine leistungsfähige **Feigencaffé- & Cichorien-Fabrik**

in Triest

sucht einen tüchtigen **Vertreter.**

Offerten mit Referenzen sind an R. MAITI in Triest zu adressiren.“ (150) (2—3)

---

(126) (3—3)

Olcsó tölgyfa oszlopok, fűrészelt deszkák és tűzifa.

$2\frac{1}{2}$ méter hosszu 20—25 centimeter széles és 15 centimeter vastag kifaragott tölgyfa oszlopok **darabja 60 kron**; továbbá: tölgyfa deszkák köblába **1 frton**; ugy nem különben **olcsó tűzifa** kapható bel-magyar utcza **46 sz. alatt.**

SÁRGA KRISTÓF

fehérnemü és vászon-raktára
KOLOZSVÁRT,
(bel-középutcza, kisegitő alatt.)

Külföldi nagy kereskedők és gyárosokkali egyenes összeköttetésemnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok n. érd. vevőimnek **kezesség mellett,** legjutányosabb áron valódi árúkkal szolgálni.

Raktáromban legnagyobb választékban kaphatók:

Férfi fehér-ingek, chiffon, creton és madepolan szövetből, sima himzett és redős gallérral, vagy a nélkül 85 krtól, 3 frt 50 krig.
Férfi szines-ingek, angol oxford, creton és madepolan szövetből 100 különböző mintára, jó szintartó 70 krtól, 2 frt 60-ig.
Szines és fehér gyapjú alsó-ingek és nadrágok 70 krtól 5 frtig.
Férfi alsó-nadrágok (gatyák) mindennemü szabású, legjobb len és pamut vászonból 70 krtól, 2 frt 50-ig.
Férfi legújabb gallérok és **kézelők** 4 rétü legjobb chiffon szövetből párja 40 kr.
Férfi szines-szélü selyem, — len és pamut **zsebkendők** szegve 6 darab egy kötegben 60 krtól, 7 frtig.
Valódi len fehér-zsebkendők 6 darab egy kötegben 1 frt 50 krtól 7 rrtig. (387—8) (52—*)
Női-ingek len és pamut vászonból, sima himzet vagy redős, 1 frtól, 5 frtig.
Női háló reklik, 1 frtól, 5 frtig, fökötők len és chiffon vászonból 40 krtól 80-ig.
Női alsó-szoknyák és **nadrágok** 90 krtól, 7 frtig.
Női piquet reklik, nadrágok és **szoknyák,** 1 frt 50 krtól 5 frtig.
Függöny neczek, gyapju és pamut takarók, paplanok, madráczok mely utóbbiakból különösen nagy raktárt tartok.
Legujabb szerkezetü **esőernyők,** 1 frt 40-töl 15 frtig.
Fehér és szines **harisnyák,** gyapjú, len, pamut és selyemből, párja 15 krtól, 1 frt 50-ig.
Legujabb **nyakkendők, posztó, szarvasbőr és glacé kesztyük, nadrágtartók, harisnya-kötők, órasinorok sat,** legjutányosabb árban.

Fehér és szines-asztalnemü, mindenféle len és pamut vászon szin-tartó creton, oxford és madepolán,

szines ingszövetek

1000 különböző mintára 16 krtól 52 krig., 100 különböző fajtáju chiffon, creton és madepolan **fehér ingszövetek** 80, 1.55 és 170 centiméter széles, 22 krtól 70 krig,

sima, himzett és redős

len és pamut ingbetétek 25 krtól 3 frtig.

Len és chiffon himzett stráfok és betétek, kötő, varró, himző-pamutok és czérnák, ujjon szülöttek részére fökötők, téklik és takarók sat.

Továbbá elvállalnk kiházasitás, vagy magán szükségre kivánt fehérnemüek pontos elkészitését; kitünö szabás és jó összeállitásra legnagyobb figyelem van forditva.

Megrendeléseket, nyak bőség, váll- és ujjahossza papir szeleten pontos mértéke beküldése mellett saját felelőségemre azonnal teljesitek, mely esetben árát és fajtáját meghatározni kérem.

Bármely megrendelés ha nem tökéletesen kielégitő az érte fizetett összeget vissza szolgálom, vagy másokkal kivánatra kicserélem.

Legfőbb törekvésem n. érd. vevőim bizalmát továbra is kiérdemelni és azt megtartani alázatos szolgája:

Sárga Kristóf.

Csalhatatlan és biztos gyógyhatása
a valódi
Dr. POPP-féle

Anatherin-szájviznek

a fogfájás minden neme ellen s jótékonyan ható a szájra és fogakra.

POPP J. G cs. kir. udv. fogorvos urnak,
BÉCSBEN, Stadt, Bognergasse Nr. 2.

Tekintetes ur! Nyolcz év óta Anatherin-szájvizéhez vagyok szokva, mely valamint a fogakra is rendkivüli hatást gyakorol és a különnemü fogfájást enyhiti és megszünteti, s általában egy kitünö szájviz hirét teljesen megérdemli, az ujabban feldicsért e nemü szerek egyikének használatára sem szánhatom magam, minélfogva felkérem, hogy nekem a mellékelt összegért Anatherin-szájvizéből a megfelelő mennyiséget megküldeni sziveskedjék. (151) (1—3)

Zágráb, 1877. julius 20.

Nemes **Mandelstein Teréz,** született Bucini Jellacic.

Kapható: **Kolozsvárt: Wolff J., dr. Hintz Gy: Biró J., Valentini és Széky M. gyógyszereszeknél és Csapó S. kereskedésében.** B.-Hunyadon: Holczer, gyógysz. Beszterczén: Fleischer, Tergovits Ed., Scholtesz gyógysz. Bethlenben: Bernádi, gyógysz., Brassóban: Schuster g. ógysz., Jekelius gyógysz. Déésen: Róth Pál gyógysz., Déván: Lengyelnél. Gy.-Szt.-Miklóson: Bogdán gyógysz. Gy.-Fehérvárt: Miheles, gyógysz., Fröhlich gyógysz. Lekenczén: Scheint Fr. gyógysz. Magyar-Láposon: Breuer P. gyógysz. M.-Vásárhelytt: Jenei A. gyógysz. Fogarasi D. és Bucher M. Medgyesen: Folbert, Breckner C. gyógysz Nagy-Enyeden: Oberth J. gyógysz. N.-Szebenben: Müller gyógysz. Stengel J., Thalmáyer Fr., Reisenberger Fr. Sz.-Ujvárt: Placsintár és fia gyógysz. Szász-Régen: Schaser F. gyógysz. Szászvároson: Fuhrmann, gyógysz. Reckert C. gyógysz. Segesvárt: Fr. Teutsch J. B., Misselbacher. S.-Szt. Györgyön: Csutak testvérek, Ötvös és Beteg. Tekében: Wagner, gyógysz. Tordán: Wolff, gyógysz. Trajanovits gyógysz. Zilahon: Weiss gyógysz.

---

(120) (7—8)

Haszonbéri hirdetmény!

Köztudomásra hozatik, miszerint a brassai néhai Constantin Joan-féle mechanicus **Olajgyár**, a mely legjobb karban találtatik, minden hozzá tartozókkal és hasznavehetőségekkel együtt, **mától fogva egy**, vagy **több évekre**, a legkedvezőbb föltételek mellett, **haszonbérbe kiadó.**

A netán t. cz. vállalkozni szándékozók ezennel felkéretnek, hogy ezen ügyben a brassai **„gr. kel. központi iskolák bizottságához“**, mint a fenemlitett **Olajgyár** tulajdonosához forduljanak.

Brassó, 1879. márczius-hó 25.

Dreher Antal.

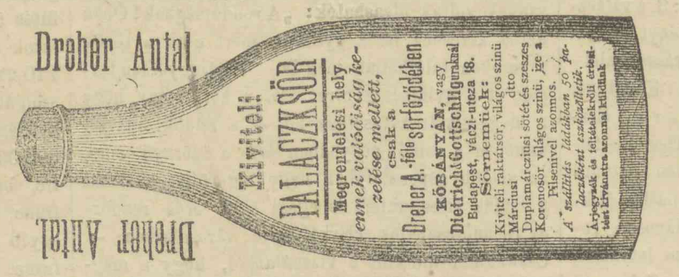

Dreher Antal.

(114) (5—14)

CZAKO ELEK ácsmester

tisztelettel tudatja a nagy érdemü kolozsvári és vidéki közönséggel, miszerint **üzlete műhelyét, kül-monostorutcza 55-ik számu szállására áttette,** ajánlja magát és jó minőségü száraz fanémükkel ellátott műhelyét mindennémü épület famunkálatok vállalatára a legjutányosabb árban. (108) (10—12)

Stein János

könyv-, és zeneműkereskedésében Kolozsvárt kapható a következő nem rég megjelent jeles és közhasznu mezőgazdasági munka:

A MEZEI GAZDASÁGTAN

RÖVID FOGLALATA.

TANULÓ S GYAKORLÓ GAZDÁK HASZNÁLATÁRA

irta:

VÖRÖS SÁNDOR.

a kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézet igazgatója.

TARTALOM:

Előszó.
Bevezetés.

I. RÉSZ.

A növénytermelés köréből:

I. A talaj és annak eredete. A növények élete és táplálkozása.
II. Talajtulajdonok, különbségek
III. Telkesitések, javitások.
IV. A talaj megmüvelése s az erre használt eszközök.
V. A trágya és a trágyázás.
VI. A vetés.
VII. A növények ápolása a vetés után.
VIII. Az aratás, cséplés és a termények eltartása.
IX. Müveleti növényeink feloszt.
X. Müveleti növények termeszt.
1. Gabonanemüek.
2. Hüvelyes vetemények.
3. Kapásnövények.
4. Ipar- és keresk. növények.
5. Takarmánynövények.
XI. Rétek és legelők.
XII. Gazdasági rendszerek.

II. RÉSZ.

Az állattenyésztés köréből:

Általános rész.

Az állattenyésztés czélja.
Fogalmak és meghatározások.
A tenyésztés általános szabályai.
Az állatok táplálásáról.
Az állatok takarmányszükséglete.

Különös rész.

I. A szarvasmarha tenyésztéséről.
II. A ló tenyésztéséről.
III. A juh tenyésztéséről.
IV. A sertés tenyésztéséről.

Ára 1 forint.

Vidékre bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr., mely esetben az összeg posta utalványnyal előre beküldendő.

Gazdasági szakmunkák legteljesebb raktára!
Könyvjegyzékek ingyen és bérmentve.

Ugyanott kapható:

A fűvészet kedvelőinek

ajánlható némely jelesebb művek jegyzéke, melyek **Kolozsvárt**

Stein János

könyv- és zeneműkereskedésében kaphatók.

A fűvészet alapvonalai, tekintettel a műveltebb néposztály szükségletére. A m. tud. akadémia által a magyar hölgyek dijával koszoruzott pályamű. Irta dr. Soltész János . . 80 kr.
Magyarhon edényes növényeinek fűvészeti kézikönyve. Irta Hazslinszky Frigyes . 2 frt 80 kr.
Éjszaki Magyarhon viránya, Fűvészeti kézikönyv. Irta Haszlinszky Frigyes . . . . 1 frt 20 kr.
Pestmegye és tájéka viránya. Vezérfonal az e megyében vadon termő növények könnyü és biztos meghatározására. A tanuló ifjuság és a fűvészet kedvelők számára irta Gönczy Pál . . . . . 2 frt 40 kr.
A növények természetrajza képekben. Dr. Schubert G. H. közönségesen ismert és kedvelt természetrajzi tankönyvének elrendelése nyomán szerkeszté Hochstetter M. F. tanár. Magyaritá Virányi János. 52 ivre finomul szinezett rajzok- és magyarázó szöveggel . . . . . 9 frt — kr.
A legnevezetesebb ehető, gyanus és mérges gombák természethű képekkel tizenkét szinnyomatu táblán. Dr. Lorinser Frigyes Vilmos után forditotta Renner Adolf m. k. tud. egyet. növénytani tanársegéd . . . 5 frt 60 kr.
Magyarország hártyagombáinak válogatott képei. Schulzer István és saját észleletei és rajzai nyomán a magyar tudom. akadémia III. osztályának megbizásából kidolgozta Kalchbrenner Károly. Egész iv alak 4 részben . 20 frt — kr.
A magyarországi vadon és kertekben növő s feltünőbb mérges növények alakjainak természethű képei. A Renner Adolf által szerkesztett mérges növények leirásához alkalmazva 14 táblán. Magyarnyelvre forditotta és a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter engedélyével kiadta Hartinger Antal. Magyar forditásban közli Gönczy Pál. Magyarázó szöveggel . . . . . 15 frt — kr.
A magyarországi feltünőbb ehető és mérges gombák alakjainak termèszethű képei a Bill J. Gy. által szerkesztett gombák leirásához alkalmazva 12 táblán. Forditotta Gönczy Pál. Magyarázó szöveggel . . . 15 frt — kr.
A növényország tankönyve. Gymnasiumok, reáliskolák; erdészek, gazdászok és gyógyszerészek, valamint magántanulók használatára. Irta dr. Thomé O. V. . . 2 frt 50 kr.
L'herbier des demoiselles, ou traité complet de la botanique, présentée sous une forme nouvelle et spéciale ouvrage orné de planches et illustréé de jolies vignettes. Par Edmond Audouit 4 frt — kr.
Le jardin fleuriste. Instruction pour la culture des plantes annuelles, bisannuelles, vivaces, ognons a fleurs; cactées plantes a feuilles ornementales, plantes aquatiques; confiéres etc. 4-e edition revue et completée par M. Augusta Riviére . 3 frt — kr.
Aufzählung der in Ungarn und Slavonien bisher beobachteten **Gefässpflanzen** nebst einer Flanzengeografischen Übersicht. Von Dr. August Neilreich . . 5 frt 50 kr.
Aufzählung der in Ungarn und Slavonien bisher beobachteten **Gefässpflanzen. Nachträge und Verbesserungen** . . . . . 1 frt 50 kr.
Botanisches Excursionsbuch, für die deutsch Oesterreichischen Länder und das angränzende Gebiet. Nach der analytischen Methode bearbeitet von Dr. Gustav Lorinser . 2 frt 80 kr.
Taschenbuch der Flora Deutschlands, nach dem Linnäischen Systeme geordnet von Dr. M. B. Kittel . 2 frt 64 kr.
Botanik für Damen, oder allgemeine und besondere Pflanzenkunde, anschaulich, leicht fasslich und mit besonderer Beziehung auf den edeln Beruf der Frauen, dargestellt von Dr. A. B. Reichenbach . . . . . 2 frt 70 kr.
Populäre Botanik, oder gemeinfassliche Anleitung zum Studium der Pflanze und des Pflanzenreiches zugleich ein Handbuch zum Bestimmen der Pflanzen auf Excursionen. Von Eduard Schmidlin . . . . . 8 frt 64 kr.
Giftpflanzenbuch, oder allgemeine und besondere Naturgeschichte sämmtlicher inländischen sowie der wichtigsten ausländischen phanerogamischen und cryptogamischen Giftgewächse mit treuen Abbildungen sämmtlicher inländischen und vieler ausländischen Gattungen. Von Dr. Fr. Berge und Dr. von A. Rinze. Mit 72 colorirten Tafeln . . . . . 7 frt 20 kr.
Anatomisch-physiologischer Atlas der Botanik. Von Dr. Arnold Dodel-Port und Carolina Dodel-Port. Erste Lieferung mit erläuterndem Text . . . . 9 frt — kr.
Die Giftgewächse Deutschlands und der Schweiz in lithografirten und colorirten Abbildungen mit erläuterndem Text. Zum Gebrauch in Volkschulen, Real-Anstalten und Gymnasien und zum Selbstunterricht. Von Ch. M. F. Hochstetter . 2 frt 40 kr.
Naturgesichte des Pflanzenreichs mit 601 Abbildungen auf 53 Tafeln. Nach Prof. Dr. G. H. von Schubert's Lehrbuch der Naturgeschichte herausgegeben von Prof. M. Chr. F. Hochstetter . . . . . 8 frt 70 kr.
Lehrbuch der Botanik für Mittelschulen. Bearbeitet unter Zugrundelegung d. Lehrbuchs der Botanik v. Jul. Sachs. Von K. Prantl . . . . . 2 frt 16 kr.
Lehrbuch der Botanik, nach dem gegenwärtigen Stand der Wissenschaft bearbeitet. Mit 461 eingedruckten Abbildungen 8 frt 40 kr.
Excursionsbuch enthaltend praktische Anleitung zum Bestimmen der im deutschen Reich heim. Phanerogamen, durch eingedruckten Holzschnitten erläutert . . . . . 1 frt 80 kr.
Die Alpenflanzen, nach der Natur gemalt von Jos. Seboth. Mit Text von F. Graf und einer Anleitung zur Cultur der Alpenpflanzen in der Ebene von Joh. Petrasch. Megjelen 12 füzetben 100 szinezett képpel. Egyes füzet ára . . . 50 kr.

Az itt elősoroltakon kivül bárhol megjelent növénytani és fűvészeti művek általam gyorsan és olcsó áron megszerezhetők.

Stein János
könyv- és zeneműkereskedése
Kolozsvárt.

Egy füzet ára 30 kr.

Egy füzet ára 30 kr.

MAGYAR LEXIKON.

MEGJELEN FÜZETEKBEN.

Egy—egy kötet 10 füzetből áll.

Eddig már 25 füzet jelent meg és folyvást kapható csupán

STEIN JÁNOS
könyv- és zeneműkereskedésében Kolozsvárt.

Postai szétküldéssel 35 kr.

Postai szétküldéssel 35 kr.

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdásznál az ev ref. tanodák betüivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.